

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Officio Cvrati Ad Praxim, Præcipve Circa Repentina, & Generaliora

Possevino, Giovanni Battista Bernardino

Mogvntiæ, D.MC.X.

Cap. VI. De Baptismo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42233

nere populum, vt pro viribus vo-
cent de die, quia in nocte sint dif-
ficultates maiores, dummodo non
excludat vocationem de nocte.

58. *Queritur.* An peccet Cura-
tus, qui non curet se defendere, sed
vocatus liberè vadat, & interim
occidatur? *Respon.* Non peccare,
imò mereri, quia moritur pro a-
ctione virtutis, & defensio ista non
est illi necessaria, sed licita, & li-
bens. Silu. bell. 2. q. 3. Hæc enim di-
cuntur non secundum imperium,
sed secundum indulgentiam.

*Curatus an
peccet se
non defen-
dendo.*

DE BAPTISMO.

CAPVT SEXTVM.

I. *VÆRITVR.* In *Aetas pro*
qua ætate paruuli *baptismo.*
sint baptizandi?
Resp. Ritè baptiza-
ri in die octauo,
H s sed

sed & pater differens circa duode-
cimum, non peccat. Henriq. lib. 2.
c. 4. nu. 12.

Baptizans prius non peccat.
Conforma te consuetudini.

Differens ad aliquas hebdoma-
das, vel menses ex causa, si causa est
rationabilis, puta mater magnatis
differens baptismum filii pro mor-
te mariti, aut aliqua de alia simili
causa, non est de facili conde-
mnanda de mortali. Si tamen Cu-
ratus in sua cura videat in hoc ali-
quem abusum, crebra admonitio-
ne eum tollat.

Materia 2. *Queritur.* Quæ materia est a-
*baptizan-*pta pro Baptismo: *Resp.* Omnem a-
*da.*quam naturalem. Concil. Trident.
sess. 7. can. 2. talis est. Sulphurea,
mineralis, maris, resoluta ex glacie,
niue, rore, luto, lixiuium. Silu. bap.
2. q. 4. Omnes.

Materia
non apta. Materia non apta est sudor, la-
crimæ, sputum, saliuæ, vrina, lutū,
pannus

pannus aqua imbutus, & non expressus, aqua stillata. Silu. bap. 2. à capite.

3. Materia dubia est omnis aqua alio liquore mixta, quæ si est mixta in tantum, vt gustata vocetur de nomine mixti, puta, mel aquatum, aqua vinata, aqua oleata, & omni alio simili modo, non est materia apta. Omnes. Brodium, si ita spissetur, vt vocetur gelatina, aut sit totum, puro grasso, vt dicimus vulgariter, non est aptum. Silu. bap. 2. q. 4. not. 2. & 3. Armil. bap. §. 20. & omnes.

Materia dubia que:

Sal liquatum non est apta materia cum Silu. bap. 2. quæst. 7. Secundum communem verò est materia apta. Henriq. lib. 3. c. 9. num. 1. Armil. dubitat bap. §. 25.

4. *Queritur.* An aqua debeat esse benedicta? *Resp.* Negatiuè in necessitate, extra necessitatem est mortale vti non benedicta.

Aqua m^o benedicta.

Silu. bap. 2. q. 3. Tolet. Inst. lib. 2. ca. 18. num. 4.

Sed, & si quis in necessitate uteretur benedicta non peccaret, quia nullibi prohibitum. Reponenda tamen in sacriarium propter reuerentiam chrisimatis, quo est mixta.

Si in hyeme afferatur ad Ecclesiam aqua calida miscenda benedictæ frigida, ne infans frigore lædatur, non misceas, nisi prius gustaueris; neque naturalis, & hoc ad cautelam, ne apponatur aqua non apta. Semel in baptismo magnatis deperi aquam rosaceam.

*Quando
baptizandum
in aqua dubia.*

5. *Queritur.* An vnquam possit baptizari in aqua dubia? *Resp.* In necessitate solum sine peccato posse, quod est, quando non possit omnino haberi alia materia. Sed addenda conditio, si est apta. Henric. lib. 2. cap. 9. num. 3. & gloss. quia melius est sic baptizare, quam nullatenus baptizare.

Quomo.

6. Quomodo baptizandum, seu applicanda aqua? *Resp.* Tribus *Modus baptizandi.* modis posse, vel immersione, vel infusione, vel asperione. Igitur dicendum, obseruandum esse morem loci, etiam si mos ille sit contra morem Metropolitanæ, seu etiam Romanæ Ecclesiæ. *Sot. dist. 3. art. 8. post. 3. conclus.* Et non obseruare hunc morem, citra scandalum, non est plusquam veniale. Nota tamen, quòd in necessitate quiuis istorum modorum est aptus. *Sot. ibi.* Sed & extra necessitatem, si baptismus detur immersione, & baptizandus sit adultus propter honestatem, sufficiet infundendo baptizare. *Tolet. Instit. lib. 2. cap. 18. num. 7.*

Si baptizetur immersione, & puer mergendo periclitetur, leuiter est aqua attingendus: Et si mergeretur, & moreretur, baptizans peccaret mortaliter homicidio,

dio,

dio, sed non esse irregularem, vult
Sot. ibi contra Palud.

Si verò baptismo notabiliter
mors acceleretur non est baptizan-
dus: si acceleretur minimo tempo-
re est baptizandus. Sot. ibi. Sed hos
credo scupulos, cum tenuissimæ
guttæ sufficiant, & illæ non possint
puerum occidere.

COMMVNITER Baptismus
fit immersione, quæ fit in capite.
Omnes. Sufficit si tangat capillos,
quia sunt pars hominis. Tolet. In-
stit. lib. dicto. cap. 18. in fine, affir-
mat. Sot. ibi, artic. 7. dubitat. Hen-
riq. verò libro secundo, num. 2. ait
si constaret aquam tetigisse solos
capillos (quod vix est possibile)
esse baptizandum cum conditio-
ne, quod etiam Sot. ibi non re-
probat.

*Sal sit mo-
dicum.*

*Nota pro immisione salis in os
pueri, per verba: Accipe salem sa-
pientia, &c. modico utaris, quia
alias.*

aliàs ulcerat palatum paruuli, & parua quantitas sufficit.

7. *Queritur.* Quanta aqua necessaria pro Baptismo? *Resp.* Vnicam guttam vix sensu perceptibilem non sufficere, aliquas verò sufficere. *Sot.* ibi art. 7. versus finem, dummodo sint tot, quod possint dici abluere. *Quanta aqua necessaria.*

8. *Queritur.* Si puer in partu periclitetur, quomodo baptizandus? *Resp.* si emiserit manum, vel pedem, & non possit baptizari in capite, baptizandus in parte apparente. *S. Thom.* 3. p. q. 68. artic. 11. *Sil. bap.* 4. q. 1. *Tolet. Inst.* lib. 2. cap. 18. Sed aliqui citati à *Silu.* volunt, si superuixerit baptizandum eum conditione, & alii negant. *De baptismo in partu.*

Si apparet maior pars capitis, vt ab auriculis sursum, aliqui tenent non esse baptizandum, quia communiter in baptismo non abluatur ultra dictam partem. At

Durand.

Durand. citatus ab Henric. cap. 21. nu. 4. gloss. T. lib. de baptismo, negat baptismum collatum in occipitio esse baptismum. Tutius est, esse rebaptizandum, quia baptizandus debet esse plenè natus quoad caput, secundum communiorem sententiam inuolutum secundina. Silu. bap. 4. q. 1. dicit baptizandum. Quidquid velit non intelligitur: clarum est enim, aquam debere tangere baptizatum, quod non est in casu dicto. Sot. loco dicto, art. 7. Rumpatur secundina; & baptizetur.

Si verò puer non sit natus, & mater agonizet, quid agendum? Sinenda est mori, & postea aperienda, & baptizandus. Omnes.

Quantum 9. Quæritur. Quantum super-
uiuat fœ- uiuat fœtus matri mortuæ dum
tus matre existit in utero? *Resp.* Medicos val-
mortua. dè peritos mihi dixisse, superuiue-
 re per horam, plus minulue. Quæ-
 dam

dam verò obstetrices octogenariæ,
& valdè peritæ dixerunt, moriente
matre, filium non esse superstitem,
sed vel mori, vel antea mortuum
esse, aut si viuit, hoc esse ad modicū
tempus.

10. *Queritur.* An ad Curatum *An Curat.*
pertineat facere aperire grauidam *teneatur*
mortuam, vt extractus foetus ba- *facere ape-*
ptizetur? *Resp.* Teneri eodem vin- *rire graui-*
culo, & non arctiori, quo tenentur *dam mor-*
omnes subuenire necessitatem ex- *tuam.*
tremam patienti. Si tamen viderit
domesticos mortuæ deficere, & ni
ipse sollicitet infantem probabili-
ter extrahendum mortuum, tene-
bitur sub mortali sollicitare, &
procurare apertionem matris.

Quid si admoniti domestici
mortuæ, etiam grauioribus verbis
nolint obedire? Si Curatus habet
vim coactiuam, puta quia etiam est
Vicarius Episcopi, per censuras, &
ministros iustitiæ, efficiet id ad
quod

quod tenetur, quia tunc ex officio ad hoc tenetur. Si non habet vim coactiuam, recurrat ad Episcopum, si sperat prouisionem Episcopi opportunè profuturam: Si hoc non sperat, recurrat ad brachium seculare, si pariter credit, vel dubitat in tempore profuturum: Si nullum horum sperat, aut potest, acriter admonitos de obligatione, qua tenentur, relinquat illos in sua opinione, adhibitis testibus, ut factum possit probare coram Episcopo, si fuerit opus.

Dato quod domestici velint mortuam aperire, quonam modo sollicitabit, ni fortè ex sollicitatione faciat verè occidere eam, quæ casu est in animi deliquio, ut potest euenire? *Resp.* Remittat se ad medicum, & chyrurgum. Si isti defunct, ut potest euenire in vilia, iubeat aperire mortuam, postquam ad iudiciam obstetricum, & peritorum

torum loci iudicatum fuerit eam verè esse mortuam. Si nec sit ibi aliquis hoc sciens? Iubeat semper cum conditione, aperite si est mortua. Si astantes dubitent? Nunquam contulat, imò dissuadeat, quia, & occidere est peccatū mortale, & mortale est, exponere se periculo occidendi. Vidi statim à morte, immissam in os mortui partem arundinis longitudinis digiti, & dimissam ibi ad horam, vel circa, vt per eam fetus respiraret, & consulti Medici periti, an effectus possibilis, mihi affirmarunt.

*Sed si vis omnia ista incommoda Signum
superare, scias ex Galeno vt à Me-
dicis accepi, multis locis, vt cap. 1. mortis.
in princ. De utilitate respirationis.
Item de difficultate respirationis,
cap. 8. Et clarissimè libr. 4. de locis
affectis, cap. 7. Quod carente homi-
ne respiratione, & pulsu, careat
etiam vita, exceptis hystericis, id est
uteri.*

uteri strangulatione correptis, in quibus opus est altiori indagazione, & refrigeratis præcordiis, cum toto corpore tuto aperiuntur. An verò respiret, denotabit lumen exiguum ori mortui admotum, si flamma non deiciatur. Item lana carpta, vel bombix, eodem loco admoti immobiles perseverando.

Item ciathum plenum aqua super os ventris positum, aqua immota permanente. Cum igitur ista adfuerint, citra omne periculum, poterit Curatus facere aperire mortuam.

*Quomodo
baptizatur
quando non
datur tempus
confutendi.*

II. *Queritur.* Si puer moriatur, & dubitatur de baptismo dato dormi ab obstetrice, & Curatus non habet tempus studendi, vel confutendi peritum, quid aget? *Resp.* Baptizet cum conditione, si non est baptizatus, quia tuto agit: nam duobus inconuenientibus concurrētibus, accipiendum est, quod habet minus

minus periculi; hic autem cum cō-
currat periculum rebaptizandi, &
periculum, ne infans non baptiza-
tus pereat, & hoc maius sit illo, a-
gendum est, vt dicitur.

21. *Queritur.* An baptizans, & *An trina*
intendens trinam asperisionem, *infusio im-*
mersionem, vel infusionem, si pu- *mersione, vel*
er moriatur facta vna, aut altera so- *asperisione-*
la, & non reliquis intentis, bapti- *cessaria.*
smus sit verus? *Resp.* Silu. bapt. 5.
quæst. 1. Armil. bapt. § 25. dicere
non esse verum. Sor. autem dist. 3.
artic. 8. ad 3. Henriq. lib. 2. cap. 7.
not. 4. dicunt esse verum, dummo-
do tota forma proferatur: quia a-
spersio, immerfio, vel infusio non
sunt de necessitate Sacramenti, &
intentio ministri non potest face-
re, vt sint Sacramento essentialia.
Et ista intelligenda siue hoc fiat ca-
su, siue sponte: sicut etiam si post
trinam infusionem, & absolutio-
nem formæ, aqua, quæ in vase su-
perest,

perest, fundatur super caput baptizati, quia est eadem ratio.

Quis possit 13. *Quæritur.* Quis possit, vel non
vel non possit possit baptizari? *Resp.* Monstrum
se baptizari. non posse baptizari.

Dubius, an viuat, baptizatur cū conditione, si viuit. PRACTICA. Vide prius, an habeat aliquod signum vitæ, si habet, baptiza liberè, si non habet, nullatenus baptizes; si dubitatur, an signa, quæ habet sint vitæ, baptiza cum conditione. *Signa vitæ sunt respiratio, & pulsus, seu palpitatio cordis, sic medici retulerunt ex Galeno locis citatis, nu. 10.*

Brutum natum ex patre bruto, & matre homine, etiam si appareat homo, non baptizetur. Henric. lib. 2. cap. 21. num. 1. & cap. 16. num. 2.

Monstrum quantumuis deforme, etiam si ex capite appareat brutum, & ex alia corporis parte, si natus

CAPVT SEXTVM. 191

si natus est ex patre homine, credo
 posse baptizari, saltem cum condi-
 tione, quia originale peccatum,
 quod baptismus delet in paruulis,
 traducitur ex semine humano. De-
 ductum etiam ex Hentiq. ibi ex
 conformitate rationis. *Confirma-
 tur ex Galenolib. 2. de naturalibus
 facultatibus, cap. 6. ubi habet, se-
 men maris habet facultatem natu-
 re, qua formatur, augetur, & nu-
 tritur animal, &c. Ex quibus dedu-
 citur vim generatiuam esse in se-
 mine maris, & cum mas sit homo, &
 ex semine humano traducatur pec-
 catum originale, videtur rectè dici
 posse, in casu nostro baptizandum,
 saltem cum conditione.*

Monstrum si habet vnicum ca-
 put, baptizatur. Silu. bap. 3. q. 10.
 Si habet duo capita, baptizetur
 prius absolutè vnum, deindè aliud
 cum conditione. Silu. ibi, & o-
 mnes.

PRA-

PRAXIS. *Si monstrum habet multum de insolito, si datur tempus, ego non baptizarem, nisi Episcopo consulto.*

Paruuli quando baptizandi inuitis parentibus.

14. Paruuli non possunt baptizari, inuitis eorum parentibus, nisi.

Primo. Quando paruulus habet alterum parentem fidelem. Sot. dist. 5. art. 10. 5. arg.

Secundo. Quando paruulus infidelis capitur in bello Fidelium contra infideles. Sot. ibi. Azor Inst. 1. p. lib. 8. cap. 25. Parentum verò nomine intellige parentes, & tutores, siue testamentarios, siue legitimos, siue datiuos, licet Sot. ibi dicat, non fieri tantam iniuriam, & baptizentur existentes in tutela tutorum, quantum si baptizentur, dum sunt in potestate parentum, idem Azor ibi.

Quando in scius parentibus baptizandi.

15. Paruuli possunt baptizari in scius, sed non inuitis, & contradicentibus eorum parentibus.

Primum

Primum. Quando iure sunt statim separandi à parentibus.

Secundum. Quando iam iam paruuli moriuntur.

Tertium. Quando distant longè à parentibus, etiam si sint empti in bello iniusto; sed si parentes sunt vicini, non sunt baptizandi, nisi prius consultis parentibus. Sot. & Azor ibi.

Et baptizare extra hos casus erit mortale, quia fit notabilis iniuria parentibus dictorum paruulorum, nec sufficit bona voluntas, quia est zelus sine scientia.

Amens perpetuus, qui non est in potestate patris, nec matris, potest baptizari. Silu. bap. 4. q. 14.

Si habet lucida interualla, si instet periculum, & constet desiderasse baptismum, baptizandus, alias non. Si est dubium, an desiderauerit nec ne, baptizandus cum conditione, si desiderauit. Idem

I

dicitur

dicitur de dormientibus. Silu. bap. 4. q. dicta. Dummodo tamen qui baptizatur, cum in amentiam, vel somnum incidit, non habuerit voluntatem permanendi in peccato mortali. Ita Sot. distin. 5. art. 12. in 3. arg.

Si dubium est, an puer infidelis habeat usum rationis, & pater velit baptizari, ipse verò nolit. Sot. dist. 5. artic. 10. dub. 2. affirmat baptizandum, idem Henric. l. dicto, cap. 25. num. 3. Suarez verò disput. 25. sec. 3. circa finem, negat id licere, quia Sacramentum redditur dubium, an validum existat.

*An aliquis
cogendus
ad bap-
tismum.*

16. *Queritur.* An aliquis sit cogendus ad baptismum? *Resp.* Cogendum paruulum natum ex parentibus fidelibus, & non baptizatum eorum incuria, vel malitia. Sotus dist. 5. art. 9. in fi.

Si dubium est. An puer habeat usum rationis, & velit baptizari. Sot.

Sot. dist. 5. ar. 10. dub. 2. Suarez loco dicto, volunt baptizandum, subtractum prius à parentibus. Henricus verò cap. 29. nu. 3. negat, quòd potior sit conditio possidētis.

14. *Queritur.* An in baptismo requiratur contritio? *Resp.* In adultis sufficere attritionem, etiam cognitam esse attritionem, ita multi. Ratio est, quia si attritio talis sufficit pro pœnitentia, vt concedunt omnes, & Conc. Trid. sess. 14. cap. 4. multo magis sufficiet. pro baptismo, cum pro isto minor dispositio requiratur, quàm pro pœnitentia, vt ipsum Concil. sess. 6. cap. 6. docet. Dices ibi baptismo præscribere contritionem tanquam necessariam? *Respondet* Suarez disput. 28. sect. 2. Non præscribere dispositionem simpliciter necessariam, sed eam, quæ optima est, & pro magis certa consulendam.

An contritio necessaria in baptismo.

*Quando re-
baptizand-
um cum
condicione.*

18. *Queritur.* Quomodo se gerat
Curatus in rebaptizando cum cō-
dicione, in casibus à iure permissis?
Resp. Si datur dilatio videat sum-
mas, si non datur baptizet.

Primo. Quando est dubium
probabili in materia, vt est dictum
nu. 3.

Secundo. Quando est dubium
in forma, vt si baptizando dica-
tur.

In virtute Patris, & Filii, & Spi-
ritus Sancti. Sot. dist. 3. artic. 5. in
fine, 6. arg. Henriq. lib. 2. cap. 10.

In nomine Genitoris, Geniti,
& ab utroque spirati, vel proce-
dentis, probabilius iudicat non ef-
se baptismum. Sot. dist. & art. di-
cto, in. 7. argum. Henriq. lib. di-
cto cap. 9. nu. vlt. & refellit Caiet.
qui tenet contrarium.

Idem si dicatur cum nomen
(quod videbis vsitatum inter idio-
tas) vel per nomen Patris, & Filii,
& Spi-

& Spiritus sancti, quia non est idem sensus dicere: Cum nomine, & dicere: In nomine.

Alius error potest fieri in prolatione formæ. Pro quo nota cū Silu. bap. 1. q. 7. Quòd corruptio verborum plus mutat in principio, quam fine: ideo etiam si non maneat sensus secundum grammaticā, sed euadat in alium sensum, siue grammaticalem, siue non, sed illa mala prolatio sic solet fieri ab eo, qui profert, dum intendit proferre formam, valet talis forma, puta dicēdo: In nomine patra, vel Patre, & similia. Et hic error est genuinus idiotis, & vetulis.

Alius error potest esse in additione formæ, de quo vide Silu. bap. 1. q. 6. & Sot. art. dicto.

Quale dubium in forma.

Igitur, quando cunq; dubium est probabile, vel ex iudicio sapientum, vel est de hoc verisimilis coniectura dubitandi, an baptismus sit

validus, tunc rebaptizandus est cum conditione, si non es baptizatus, quæ sufficit absque additione, & si non es baptizatus, non baptizate, quia est superflua. Angel. sacram. q. 12. Sotus autem dist. 3. artic. 9. 4. argum. vult tunc dubium esse legitimum, cum facta diligentis præscrutatione, veritas non valeat definiri. Hæc dubitatio erit valida, si fuerit à scriptis auctorum nõ reprobatorum. Item si fuerit per propriam prudentis rationem bene discussam. Vide cap. 15. de opinionis electione.

Sed nota benè. Ponas te semper in tuto, ne baptizandus patiatur: quia licet, quæ aguntur secundum opinionem benè discussam rectè agantur quoad fugiendum peccatũ, non tamen certum est, effectum ex opinionis electione manantem ratum haberi apud Deum. Leonardus Lessius de iust. lib. 3. cap. 1. dub. 4. num. 43. ex simili,

simili, tunc enim ratum habetur, cum opinio est vera.

Tertio. Rebaptizatur cum conditione, quando defuit intentio necessaria in conferente, vel suscipiente baptismum, & non est clarum de defectu illo, sed cadit sub dubio probabili.

Quarto. Rebaptizatur cum conditione, quando baptizandus non erat plenè natus, vt est dictum num. 8.

Quinto. Rebaptizatur cum conditione, quando verè constaret aquam tetigisse solos capillos, non carnem, vt est dictum, num. 6.

Sexto. Rebaptizatur cum conditione paruulus expositus ad Ianuam Hospitalis, vel inuentus in nemore, quando natus est de recenti, & inuentus sine scriptura. Tolet. Instit. lib. 2. cap. 21. nu. 3. & Sot. dist. 3. art. 9. in 4. argum. iudicat non rebaptizandos istos sic inuen-

ros, si appareant habere mensem, vel viginti dies, nisi ex colore esset vehemens suspicio natos ex infideli, puta mauro. Illos verò, qui inter infideles nati sunt ex parentibus fidehibus, & postea redemptis, aut mortuis parentibus sunt superstites, cum postea ad nos veniunt, nisi manifestis indiciis, constet esse baptizatos, baptizandi sunt, nam præsumptio est non fuisse baptizatos.

Septimo. Rebaptizatur, si forma interrumpatur tanto tempore, quod verè dicatur discontinuata, nam interrumpere vno, aut altero verbo, non est interrumpere, sicut nec tussiendo, nec dicendo taceas, aut aliud simile. Silu. bapt. 1. quæst. 8.

Ad hæc reducitur, si forma non proferatur cū collatione materiæ, nam quidam dicunt ambo simul esse coniungenda, hoc est proferre
for-

formam, & applicare materiam. Silu. bap. 5. q. 2. Caiet. citatus à Soto dist. 3. art. 8. in 3. argum. aiunt saltem esse necesse, vt durante forma applicetur materia. Sot. verò ibi ait, sufficere paulò ante, vel paulò post ablutionem proferatur forma, vel è contrario, sicuti vnica actio est eius, qui dicit bibo, & postea bibit.

19. *Queritur.* Quomodo Curatus aget, vt euadat periculum rebaptizandi? *Resp.* Quærat ab offerentibus puerum, antequam aliud agat, An puer sit nec ne baptizatus? si affirmant; curet omnino audire ab eo, vel ab ea, qui baptizauit, maximè si sit fœmina, & eo magis si agatur cum rusticis, & idiotis, quæ materia, forma, intentione vsi fuerint, & ex auditis agat, quæ conueniunt. Benè ad hoc aduertat, quia mihi aliquoties contigit responsum fuisse ab illis, qui puerum

Quomodo Curatus aget, vt euadat periculum rebaptizandi.

attulerunt ad Ecclesiam, puerum benè fuisse domi baptizatum, & cum diligentius rem inuestigatè ab illis, qui baptizauerant, inueni errorem in materia, vel forma.

Præterea aduertat, si respondentes uideat titubantes, vel malè respondentes, non increpet, ne exasperati præ verecundia affirment falsum. Hoc vidi. Ideo veritatem benignè eliciat; deinde, si indicauerit expedire, acriter reprehendat. Ad hæc, post cognitam veritatem, querat de Patrinis, qui sint, & à quo designati, iuxta dicenda infra nu. 27. & sequentibus.

Modus baptizandi domi in necessitate.

20. *Queritur.* Quis bonus modus baptizandi in necessitate? *Resp.* Hic, non nominata persona dicere: Creatura Dei ego te baptizo, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. Sed aduerte, aquam, qua vsus es, facias, te præsentem, deicere in loco mundo; ne, si asseruetur,

uetur, sit vsui ad aliquam superstitionem; vel cures ferri ad sacrarium, propter reuerentiam Sacramenti. Hæc tamen non sunt absolutè necessaria.

21. *Quæritur.* An Curatus benè agat, si curet se vocari ad omnes periclitantes? *Resp.* Non esse necesse, sed benè agere, tunc tamen, quando infans est plenè natus, quia sic ponit in tutò paruulorum illorum causam, qui sæpè malè baptizantur ab obstetricibus.

An Curatus baptizaret omnes periclitantes.

Dum verò adhuc infans est in vtero matris, propter honestatem, obstetricibus, & domesticis parturientis prouinciam sinat. Catech. Rom. de bap.

Si adsit Episcopus, & Curatus? Curatus baptizet, quia id onus est illi proprium Sot. distin. 4. art. 2. conclus. 4. De alia præcedentia, præferendo semper digniorem,

I. 6

vt an-

vt annuit Catechismus ibi dicendum, non esse rem necessariam.

An in necessitate baptizans domini obseruet sollemnitates.

22. *Queritur.* An baptizans domini in necessitate, debeat baptizare cum omnibus sollemnitatibus baptismi, vt fit in Ecclesia? *Resp.* Negatiuè, sufficit vtatur materia apta, & forma necessaria.

Quando sollemnitates supplenda.

23. *Queritur.* An sollemnitates baptismi omiffæ in baptismo in necessitate dato sint supplendæ, cessante necessitate, & sub quali peccato? *Resp.* Tolet. Inst. supplendas, lib. 2. cap. 23. numero primo. At non addit sub quali peccato. Credo sub veniali, cum non sint necessariae citra contemptum tamen, quia cum illo esset mortale.

An pannus & candela baptizati, possit seruire aliis baptizandis.

24. *Queritur.* An pannus, qui traditur in baptismo sub illis verbis: Accipe vestem candidam, &c. item candela, quæ datur, possint pluries seruire diuersis baptizandis? *Resp.* Silu. bap. 5.

bap. 5. quæst. 4. affirmare de panno.
Sed etiam eadem ratio est de can-
dela.

25. *Queritur.* An Curatus bapti- *An impo-*
zandis imponat nomina gentili- *nenda no-*
um? *Resp.* Obseruet Constitutiones *mina gen-*
sui Episcopi. Certè in multis Epi- *tilium.*
scopatibus rationabiliter prohibe-
tur. Si nulla adsit prohibitio, hor-
tetur Curatus ad imponenda no-
mina Sanctorum, vt baptizandus
illorum patrocinio adiuuetur.

Si parentes abnuant? Baptizet,
quia impositio nominis non datur
à Sacerdote, sed à parentibus, ideo
cum antiquis ritualibus baptismi,
in principio ceremoniarum bap- *An plura*
tismi, erat ista interrogatio: Quo no- *nomina ei-*
mine vocaris? innuens à parenti- *dem bap-
bus, non à me. Et si parentes velint* *tizando im-*
imponi plura nomina, Curatus nō *ponenda.*
curet, sed baptizet, quia nihil re-
fert.

26. *Queritur.* An patrinus sit ne- *An patri-*
cessarius.

*non necessa-
rius in ba-
ptismo.*

cessarius in baptismo? *Resp.* Sor.
dist. 4. artic. vlt. concl. i. affirmare.
Intellige tamen non de necessitate
Sacramenti, sed de necessitate pre-
cepti Ecclesiastici, & ex communi
consuetudine.

Sed an omittens peccet morta-
liter? Credo distinguendum. Cum
baptizatur habens parentes, vel
curatores Christianos instruere vo-
lentes baptizatum, non credo pec-
care mortaliter non adhibendo
patrinos, quia ideo sunt instituti
patrini, & ubi cessat ratio legis,
cessat etiam illius prohibitio: Si ve-
rò baptizatus indigeret instructio-
ne, & esset verisimile, alias eam nō
habiturum, credo mortale; pro-
pter magnum damnum baptizati.
In baptismo verò priuato Suarez
tomo 3. q. 67. art. 7. vult nullum
esse peccatum.

*Patrinus
quis possit
esse.*

27. *Queritur.* Quis potest esse
patrinus? *Resp.* Omnis baptizatus.
Excipitur. *Primo.*

Primo. Hereticus, sed si teneat. contrahit affinitatem. Sot. dist. 4. art. vlt. in fine primi arg.

Secundo. Abbas, & Regularis. Silu. bap. 5. q. 5. & Sot. art. dicto, ad 2. arg. dubitat esse mortale si teneant.

Tertio. Qui publicam pœnitentiam egit. Henriq. lib. 2. cap. 14. Sed supradicti tribus numeris volunt contrahere affinitatem, si teneant.

Quarto. Vniuersitas, seu Republica, & hos non contrahere affinitatem, sed qui eorum nomine tenet. Silu. matr. 8. q. 7. not. 16. Sot. dist. 42. q. 1. art. 2. propè finem.

At Rebellus de obligat. in addit. one 4. lib. num. 90. Ex Decreto Congregationis Concilii Trid. tenet ipsos mandantes contrahere.

Quinto. Nec Pater, aut Mater baptizati. Omnes. In extrema tamen necessitate, possent esse patrum.

Sot.,

Sot. dist. dicta, art. vlt. 2. argum. At placet distinctio Suarez 3. tomo, q. 67. art. 7. In baptismo solemnī, qui est qui confertur in Ecclesia per Sacerdotem, esse necessarium patrīnū, & tunc vix possibilis est casus non adesse, qui teneat puerum præter patrem. In baptismo verò collato in necessitate patrīnum non esse necessarium, & ita non videtur possibilis ista Soti necessitas.

Patrini ætas.

28. *Queritur.* Quæ ætas requiratur in patrino? *Resp.* Cum per compaternitatem quis contrahat obligationem, credo obligandum debere esse in ætate, in qua per intellectum sciat quid agat: Ideo debere plenum vsum rationis habere, quod cum communiter eueniat, cum puer communicat, rectè poterit dici, debere tenentem habere circa duodecimum annum, nam tunc admittitur ad communionem vniuersaliter. Similem vsum.

sum rationis requirit Rebello de obligationibus in teste pro matrimonio. vide c 10. n. 23.

29. *Queritur.* An patrinus teneatur scire rudimenta Fidei? *Resp.* Vbi baptizando incumbit necessitas sciendi necessaria, & non habet alium, qui doceat, tenetur scire, alias non, vt communiter inter Christianos euenit, vbi parentes docent ista filios. Sor. distin. 4. arti. vlt. ad primum arg.

An patrinus sciat rudimenta Fidei.

30. *Queritur.* An Curatus peccet admittendo aliquos ex dictis, numero vigesimo septimo? *Resp.* In primo casu peccare mortaliter, si hæreticus fuerit denunciatus. Omnes. In 4. nullum peccatum, quia ita fit sciente, & tolerante Papa. In reliquis non credo esse vltra veniale ratione leuitatis materiae.

An peccatum admittere prohibetur.

Si verò non baptizatus teneret. Henric. de confir. lib. 3. cap. 3. num. 3. gloss.

An non baptizatus tenens peccet.

. At
20, q.
qui
Sa-
rinū,
non
æter
to in
eces-
bilis
qui-
a per
ahat
dum
er in-
o de-
abe-
teni-
ectè
n ha-
um,
mu-
m v-
sum.

3. gloss. N. tenet esse mortale, quia fit contra præceptum Ecclesie.

Curat. excusatus admittens prohibitu.

31. *Queritur.* An Curatus peccet, si illi noluerint desistere à tenendo, etiam postquam fuerint admoniti, & ille nihilominus baptizet? *Respond.* Et credo peccare mortaliter, quoties etiam tenentes mortaliter peccent. Excusabitur verò à mortali, si non possit prohibere sine probabili suo periculo, quia Ecclesia non obligat ad sui obedientiam, cum tanto periculo.

Patrini quot in baptismo.

32. *Queritur.* Quot patrini possint esse in singulo baptismo? *Respond.* duo ad summum, mas vnus, alter femina. Concil. Tridentin. sess. 24. cap. 2. de reform. *At nomine alieno tenentes possunt esse duo mares, vel duæ femine.* *Rebell. de oblig. in addit. lib. 4. sect. ... num. 90. ex Decreto Congreg. Trident. Et compatenitas contrahitur, ut est dictum num. 27. not. 4.*

Debent

Debeat autem isti patrini designari per Conc. ibi. Rectè verò designantur à parentibus, aut baptizandorum curam gerentibus. An etiam possint designari à Curato? Non credo contra placitum parentum, vel puerum baptismo offerentium, in defectum parentum, quia videtur prouisum à Concil. satisfactioni eorum.

Si nulli designentur, & plures tangant, contrahit dictam compaternitatem, qui primo tetigerit, siue plures, siue nullus sit electus. *Rebell. ibi num. 95.* Quod si aliqui ultra designatos tangant, non contrahunt hanc affinitatem. Concil. loco dicto.

An Curatus peccet, si secus factum fuerit sua culpa, vel negligentia? *Respond.* Peccare, cum Concil. ibi habeat, Parochus diligenter sciscitetur, antequam ad baptismum conferendum accedat,

cedat, quos elegerint, & si secus factum fuerit arbitrio Ordinarii, puniatur. Non tamen credo peccare mortaliter, nisi quando ex ista non electione baptizatus patiat, ut est dictum num. 26.

Tenens domi in necessitate, an fiat compater.

33. *Queritur.* An tenens domi puerum in necessitate baptizatum fiat compater? *Resp.* Sot. dist. 4. art. vlt. in fine, & Nau. cap. 22. num. 40. affirmare. *Suarez* verò tomo 3. q. 67. art. 7. distinguit, si quis teneat voluntariè, ut exercens quendam actum Ecclesiasticum, habet probabile contrahere affinitatem: Si verò teneat solo animo adiuuandi, non concurrenti, ut ad actum Ecclesiasticum, vult non contrahere compaternitatem. Videtur valdè probabilis sententia. Porro si volueris tenere opinionem Soti, vide cū puer in necessitate baptizatur, qui propriè exerceat actum compaternitatis, ut statim dicetur, & illum

lum nota in libro baptismi.

34. Quæritur. Quo actu quis efficiatur compater? Respon. Cong. *Quo actu quis fiat compater.*
 Concil. Trident. relatam à Rebello *compater.*
 ubi supra nu. 95. uti hoc verbo tangere, ideo tactu quis contrahit hanc compaternitatem. Sot. verò distin. 42. quæst. 1. art. 2. pro 2. concl. colu. ante finem. Sil. bap. 8. quæst. 7. not. 13. vocant tentionem, se tenere, declarantes esse, dum puer baptizatur, vel tenendo, vel de fonte leuando; non tamen volunt necesse esse carnem tangere. Suarez etiam loco dicto vocat tenere. Sed addit proprium illius actus esse, suscipere baptizatum de manu baptizantis. Idem tenet Sot. in substantia. Et ideo fit compater, qui suscepit puerum de manibus baptizantis, cum illum de fonte exemit. Sic qui suscipit de manibus obstetricis puerum in catino, vel pelui baptizatum. Imo si adultus baptizetur, sufficit

et

ei assistere quasi in propriam curam suscipiens. *Sot. ib.*

Notandum tamen cum Suarez ibi, quod videtur valde probabile, si quis suscipiat de manu baptizantis in baptismo privato, ut est dictum numero superiori, non intelligens fieri compater, sed solum adiuuare, non contrahere compaternitatem, & tunc neque erit necesse notare illum in libro, secus verò, si verè voluerit actu illo fieri patrinus.

An verò compaternitatem contrahat, qui in baptismo solemni, etiam sine voluntate euadendi patrinus teneat? dictum est supra contrahere, nu. 32.

*An compaternitas
contrahatur ad Sa-
cramenta-
lia.*

35. *Queritur.* An qui teneat puerum domi baptizatum, dum in Ecclesia Sacramentalia perficiuntur, contrahat affinitatem? *Resp.* *Sot.* loco dicto affirmare non contrahere, etiam si ista fiant in Ecclesia, siue baptizetur puer de industria,

dustria, siue per errorem. Nauar. tamen cap. 22. num 40. ait contra-
hi aliam cognationem impedi-
entem, sed non dirimentem. *Rebell.*
verò loco dicto, num. 94. ex Con-
gregat. Concilii au: Nullam cogna-
tionem contrahi, licet lib. 3. q 18. de
impedimentis, num. 20. teneat con-
trarium contra Specul.

Cognatio autem, q̄ e contrahitur
pe. baptismum restringitur per Con-
cil. Tridentin. sess. 24. cap. 2. de
reform matr. ad hos, ut sit inter pa-
trinum, vel patrilinos, & baptizatum:
inter patrilinos, ac patrem & matrē
baptizati, inter baptizantem, & ba-
ptizatum: inter baptizantem, ac pa-
trem, & matrem baptizati: ideo
non contrahitur inter ipsos patri-
nos, nec inter patrilinos, & bap-
tizantem; multo minus contrahitur
inter maritum, vel uxorem patrilini
& baptizatum. Adest etiam de hac
cognatione Bulla Pii Quinti, que
incipit:

incipit: Cum illius vicem, quæ habetur ad fin. Concil. Trident.

An patrinus respondeat.

36. *Queritur.* An patrinus tenetur respondere in baptismo? *Resp.* Silu. matr. 8. quæst. 7. not. 13. Sot. dist. 4. art. vlt. dicere esse bonum si respondeat, sed non necessarium. Et si patrinus respondeat in vulgari interrogationi factæ per Curatum in latino, non refert.

An idem homo possit esse plures patrinus eiusdem viri.

37. *Queritur.* An vnus, & idem homo possit esse patrinus plurium filiorum eiusdem viri? *Resp.* Possesse, quia & idem Curatus, qui contrahit similem compaternitatem, rectè baptizat plures filios eiusdem viri.

An eadem die possit contrahi compaternitas.

38. *Queritur.* An idem vir diuersorum hominum filios eadem die possit de fonte leuare? *Respons.* Possesse, quia nulli prohibitum. In confirmatione ab aliquibus Episcopis prohiberi solet: fortè, ne contrahantur tot compaternitates,

res, & tenens obligetur multipli-
catis impedimentis.

39. *Quæritur.* An qui aliàs est *An cognatus possit esse compater cognati.*
affinis, puta consanguineus, vel
cognatus, possit leuare puerum
cognati, & affinis? *Resp.* Possè, quia
& Curatus potest baptizare filios
fratris, & nullibi aliter sancitum
est, excepto tamen solo patre, &
matre, vt est dictum nu. 27.

40. *Quæritur.* An baptismus *An intentio patris necessaria.*
paruuli sit validus, si patrinus, qui
pro eo respondet, verè decipiat, &
non habeat intentionem rectam
respondendi, sed ex hoc velit ba-
ptismum paruuli euadere nullam
per talem intentionem? *Respond.*
S. Thom. 3. par. quæst. 64. artic. 8.
ad 2. Sot. distin. 5. artic. 10. dub. 1.
Azor 1. parte, lib. 8. cap. 25. quæst.
8. Et omnes dicere requiri inten-
tionem ministri, & eam sufficere.

41. *Quæritur.* An quando plu- *An ex uicis-
sini p. Sini*
res sunt baptizandi possint fieri ex-

K orcum

*feri in plu-
rali.*

orcismi in numero plurali, pro omnibus vnica actione, deinde singulos singillatim baptizare? *Resp.* Posse, quia non est de necessitate, vt disiunctim fiant.

*An exorcis-
mi possint
feri disiu-
ctim à ba-
ptismo.*

42. *Queritur.* An exorcismi possint fieri disiunctim à baptismo, puta per dies, aut horas antè, deinde conferre baptismum? *R. spond.* sine causa non posse, quia sic praescribuntur ab Ecclesia; cum causa verò credo posse, quia nullibi constat debere de necessitate continuare cum baptismo: & si semel facti, & interrupti fuerint, non erit peccatum eos repetere, intellige cum causa. Et possunt exorcismi fieri ab vno, & baptismus confirmari ab alio, quia nihil fit contra essentiam Sacramenti, qui tamen hoc ageret absque causa, credo peccaret saltem venialiter.

*er ba-
ptismi.*

43. *Queritur.* An Curatus habeat li-

at librum baptismi? *Resp.* Habeat, quia ita Conc. Tridentin. sess. 24. cap. 2. de reform. matti. In quo describat nomen baptizati, nomina patris, & matris eiusdem, nomina compatrum, & nomen suum. Ego ita noto, si placet modus eo vtere.

Die N. Mensis N. Anno N.

Paulus filius Petri de N. & Bertræ de N. eius vxoris, baptizatus est à me N. compatre, & commatre N.

Et si baptizatus domi, post verbum baptizatus, addo nomen baptizantis, & reliqua Sacramentalia, perfecta sunt à me N. & si volueris tenere cum Soto, vt est dictum numero 33. addes leuante N. Si verò placuerit sententia Suarez ibi relata, non oportebit addere nomen dicti leuantis.

Nec addendum est nomen tenentis ad exorcismos, quia vt est

K 2 dictum

dictum n. 35. nulla contrahitur cognatio per Congre. Conc. Trid.

Quale peccatum non scribere baptizatum. 44. *Queritur.* An Curatus peccet, & quomodo, si non descripserit, ut est dictum? *Respondetur.* Et credo mortaliter peccare, quia vergit in magnum populi præiudicium. Præterea Constitutiones tui Episcopi videas, & scias ex Concilio ibi, si Parochi culpa, & negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniendum.

Quid agendum cum obstetricib. 45. *Queritur.* Quid agat Curatus cum obstetricibus? *Respon.* Videat an benè baptizare sciant, hoc est an sciant, quæ materia apta, & quæ forma, quam expedit vulgari idiomate proferant, quæ intentio, quæ coniunctio materiæ ad formam, quando baptizandum, id est apparente manu, vel pede, vel cum dubitatur, an infans viuat, in quo reperies deficientes. Et nescientes ista prohibeat quoad perfectè didicerint,

dicerint, & si noluerint obedire, admoneas Episcopum, qui necessario remedio præsto erit.

46. Eodem modo prohibeat obstetrices, si sciuerit, vel dubitauerit esse artis imperitas, quoad didicerint, quia per illarum imperitiam fieri potest, vt infantes periclitentur, & sine baptismo moriantur. Et communiter Episcopi in Visitatione vtrumque curant. Porro prohibitio sit verbis lenis admonitio, & si non acquieuerint dicto, Curatus rem ad Episcopum deferat, & iusta exequatur. Et deficiente credo peccet mortaliter, quia in re graui peccat, & ad ipsum spectat cura animarum commissarum.

*Obstetrices
imperita
prohibean-
tur.*

K. 3 DE